

1. Kaj je stres?

- o popolnoma naravno stanje organizma
- o prirojen mehanizem, ki omogoča beg ali boj; torej preživetje
- o nastane zaradi dražljajev iz okolja-stresorjev(bolezn, mraz, vročina, zastrupitev, telesni napor, grobo ravnanje z živaljo, sprememba okolja..)
- o kratkotrajno delovanje stresorjev-spodbuda organizma k obrambnemu mehanizmu
- o dolgotrajnejše delovanje stresorjev-negativne fiziološke in psihološke posledice(sprememba vedenja,povečan ali zmanjšan apetit, nenadzorovano uriniranje), ki lahko telo popolnoma izčrpajo in privedejo do smrti živali

2. Kaj je etologija?

-je veda ki se ukvarja z raziskovanjem živalskega vedenja

Značilnosti posameznih pasem in vrst

3. Pristop k živali!

-vedno pristopamo odločno, mirno in previdno

-zagotoviti moramo varnost živali in ljudi

-pri lastniku se pozanimamo o izkušnjah z živaljo

-pristop do živali je počasen, nase jo opozorimo s pomirjajočim glasom

-pristopimo tako da nas vidi

-ocenimo telesno govorico živali

4. Fiksacija?

-pomeni držati žival v določenem položaju da ta popolnoma miruje

-pomirjevala

-navzočnost lastnika

-ob enostavnih kliničnih postopkih lahko fiksacijo prepustimo lastniku, od zahtevnejših posegih, pa žival fiksira veterinarski tehnik; ker pozna primerne in učinkovite prijeme, in ker v primeru da pride do poškodbe lastnika in navzočih ljudi je zato odgovoren veterinar ali osebje, ki sodeluje pri posegu

5. Razlogi za fiksacijo

-razlogi za fiksacijo so:

- o Da veterinar pregleda žival
- o Da veterinar izvede določene diagnostične postopke
- o Da lahko živali apliciramo zdravilo
- o Da lahko živali nudimo ustrezno oskrbo (rane)

6. Opiši pristop h konju

-plašne živali: če se počutijo ogrožene bodo skušali zbežati, če jim je beg onemogočen, se bodo borili

-ravnanje z njimi je zahtevno zaradi njihove velikosti, hitrosti in moči

-vzgoja konj(poslušni in vzgojeni konj)

-izrazita telesna govorica:

❖ Uhlji:

- Naprej obrnjeni, pokončni: zanimanje
- Vstran obrnjeni, mehki: sproščenost
- Rahlo povešeni: bolečina
- Nazaj obrnjeni ob glavo položeni: agresivnost
- ❖ Rep:
 - Mahanje, opletanje, vrtenje v krogu: nervoznost
 - Naravnost navzdol sproščen rep: bolečina ali dremež
 - Visoko dvignjen rep: vznemirjenost
- ❖ Oči:
 - Mirne, vznemirjene, plašne; (lastna presoja)

Pomembno:

-konju se vedno približamo s sprednje strani, vendar nikoli neposredno, proti konju ne hodimo naravnost ampak nekoliko v loku, približamo se mu z leve strani

7. Pristop h govedu

-po naravi plašno, poskuša pobegniti ali pa se brani

-čredna žival; živi v čredi, se podreja)

-premik živali; pleča so tista točka, s katero govedo usmerjamo; če smo za pleči bo šla žival naprej, če pa smo pred pleči proti glavi bo šla žival nazaj; ko govedo naganjamo gremo za njim

-telesna govorica:

- Glava in rep pokonci: nervoznost
- Nizko spuščena glava, usmerjena proti tebi, stresanje z glavo, kopanje z nogo: vznemirjen, agresiven bik

-kako nas govedo lahko poškoduje:

- Glava, rogovi (stisne ob zid, podre na tla in pohodi)
- Ugriz
- Brcanje (zadnjo nogo dvigne rahlo naprej, in v loku brcne nazaj; zato je najvarnejše stati tik ob sprednji nogi krave)
- Rep

8. pristop k ovci

-čredni nagon (trop pomeni za njih varnost)

-glavna obramba je hiter pobeg

-pregled živali v bližini tropa (če niso ob tropu bodo hotele pobegniti nazaj k tropu)

-sledijo ovci (ko jih naganjaš greš pred njimi, lahko jim ponudiš hrano)

-telesna govorica:

- Spuščena glava, pogled naravnost naprej: vznemirjenost; ponavadi ovni
- Kopanje z nogo: če ima mladiča
- Škripanje z zobmi: huda bolečina

-kako nas lahko ovca poškoduje?

- Glava, rogovi
- Ugriz
- Brcanje, skakanje
- Ob hitrem umiku črede pohodijo
- Napad ovna: moč

-ločitev posamezne ovce od tropa: napotiš jih v kot, in eno ven potegneš 😊

9. Opiši pristop h kozi

-nimajo tako izrazitega črednega nagona

-radovedne: približajo se človeku, in mu sledijo

-občutljive: z njimi ravnamo previdno in uporabimo najmanjšo možno silo (zamerijo)

-telesna govorica:

- Nasršena dlaka na hrbtu, prhanje, tolčenje z nogo, vzpenjanje na zadnje noge: razdražene kože

-kako nas lahko koza poškoduje?

- Glava, rogovi

- Ugriz
- Brcanje

-ločevanje kože od tropa: pustimo da se nam približa, čvrsto primemo okrok vratu ali jo zgrabimo za nogo

-kože z ovratnico vodimo s povodcem, tiste brez pa podobno kot ovce

10. Opiši pristop k prašiču

-prašiči so zelo trmasti, inteligentni in svojeglavi

-zelo nemirni in glasni

-kako nas lahko poškoduje?

- Glava
- Ugriz: čekani
- Telesna teža: nas pohodi, poleže

-telesna govorica:

- Ušesa: glavni znak bolezni; mrzli modri; ožilje vroči; bolezen
- Pogled; lastna ocena
- Drža: pihanje-jeza

-ločevanje prašiča od skupine, gnezda: previdno ker so napadalni, z desko jih naženemo v ogrado, in ločimo posameznika od skupine, ali mu poveznemo na glavo vedro in prašič se bo pomikal nazaj, usmerjamo ga z repom

11. pristop k psu

-pogovor z lastnikom o psu (prag bolečine, izkušnje z veterinarjem, karakter, agresivnost)

-pristopimo mirno, ga ogovorimo, opazujemo

-približamo roko, z rahlo pokrčenimi prsti, pustimo da nas ovoha, opazujemo

-nadaljujemo z čohanjem, po telesu, nato po glavi

-NIKOLI SE PSU NE PRIBLIŽAMO Z OBRAZOM!

-z vsemi pri ne moremo ravnati enako:

- Pasemske razlike (rotvailer, čivava)
- Starostne razlike (mladički, starejši psi)
- Nevaren pes (oznaka, ki jo pridobi ko povzroči hude telesne poškodbe; skos na povodcu in nagobčnik, sprehajajo ga lahko le povnoletni)
- Agresivni psi: (rotvailer, japonska kita)
- Poškodovani bolni psi: vedno nagobčnik, razen če bruha ali imajo poškodbe na glavi, počasno ravnanj

-jemanje psa iz kletke ali pesjaka:

- Preprečimo skakanje iz višje nameščenih kletk
- Majhnega psa primemo za kožno gubo, mu podpremo spodnji del telesa in ga vzamemo ven, pri agresivnih psih si pomagamo z rokavico, ki si jo namestimo tako da bodo prti prazni, in mu jo ponudimo, pes jo bo zagrabil, mi pa ga bomo primli z drugo roko
- Srednje veliki psi so po navadi namešчени v spodnjih boksih; vzamemo ovratnico ga pokličemo k sebi, vratca pripravimo mu nadanemo ovratnico in pripnemo povodec
- Agresivne pse vzamemo iz kletke z lovilno palico; pripravimo vratca, vstavimo palico zanko namestimo psu okoli vratu in zategnemo, pazimo da je vedno dovolj oddaljen od nas

12. Opiši pristop k mački

-pogovor z lastnikom

-pristopimo mirno, jo ogovorimo, opazujemo

-približamo s roko, z rahlo pokrčenimi prsti, pustimo da nas ovoha, opazujemo

-nadaljujemo z dotikom po glavi-vzpostavimo zaupanje

.pohvala

-NIKOLI SE NE PRIBLIŽAMO Z OBRAZOM!

-pomembno:

- Začnemo z najmanjšo možno sili, po potrebi stopnjujemo
- Zaprta vrata, okna, omare; hitro se lahko izmuznejo
- Čist, prazna pregledovalna miza; lahko zbije na tla
- Pozorni moramo biti na telesno govorico mačke; z nežno mačko ravnajmo mirno, z agresivno pa odločno
- Odvrčanje pozornosti od neprijetnih postopkov; igrače, rahlo udarjanje na sredini čela
- Dobri živci in vztrajnost; ostanimo mirni, četudi nas mačka razjezi, ker kadar smo razburjeni delamo bolj grobo in mačka se bo počutila še bolj ogroženo

13.Pristop k pticam

-vedno pogosteje v veterinarskih ambulantah

-zelo plašne

-grobo ravnaje z njimi pelje k hitrejšemu poteku bolezni, poškodbam, ali celo smrti

-kako nas lahko poškodujejo?

- Kljun
- Kremplji

-pristop k ptici v kletki: lahko jo ven uzame lastnik, ali pa iz kletke odstranimo vse stvari, zato bo šla na tla in jo bomo lahko ujeli

-rokavice, brisača

-pristop k domači perutnini: zgrabimo za noge, obrnemo na glavo pustimo da visi in se umiri

14.Opiši pristop k glodalcem

- Miši:
 - izogibajo se močni svetlobi in hrupu
 - manj kot se jih dotikamo bolj mirne so,
 - dotikamo se jih nežno pazimo na naš stisk roke
 - jemanje iz kletke: primemo za bazo repa, položimo na ravno površino pokrito s tkanino, malo potegnemo nazaj da se s kremplji pritrdi in primemo še za vrat
- Podgane:
 - intiligentne, hito učljive, hitro se prestrašijo
 - nikoli se ji z roko ne približamo iz sprednje strani ampak iz zadnje, primemo za bazo repa položimo na mizo, fiksiramo tako, da z palcem in kazalcem primemo glavo z ostalimi prsti pa čez pleča
- Hrčki:
 - nočne živali, preden ga vzamemo iz kletke ga nežno prebudimo
 - radi grizejo
 - pri prenosu na mizo, ga objamemo z dlanmi okoli telesa, ne stiskamo premočno in položimo na mizo pokrito z brisačo, agresivne hrčke pa primemo za kožno gubo
- Mongolski skakači
 - ne dvigujemo jih za rep, ker se lahko olušči!
 - ostalo kot pri hrčku
- Morski prašički:

- glasne živali, zelo socialne
- plašni in sramežljivi
- dvignemo ga tako, da mu z eno roko pokrijemo oči in primemo za glavo z drugo pa podpremo zadnji del telesa, tako ga tudi fiksiramo

15. Opiši pristop h kuncem

- tihe sramežljive nočne živali, redko agresivni
- umirimo jih tako da jim pokrijemo glavo z dlanjo
- fiksiramo jih v sedečem položaju (kot dojenčka)
- prenašamo jih tako da jih primemo za uhlje in podpremo za zadnji del telesa (nikoli smao za uhlje!)
- praske so globoke in boleče

16. Opiši nameščanje hlevske uzde in opiši vodenje konja

- Hlevska uzda:
 - stojiš na konjevi levi strani, potegneš čez gobec, nato čez ušesa, in zapreš pod glavo ter prikleneš na povodec
- Vodenje konja:
 - na njegovi levi strani, vzporedno z njegovo glavo
 - povodca nikoli ne ovijamo okoli roke
 - nemirne konje vodimo z navadno jahalno uzdo(konji imajo v ustih žvalo oz. brzdo)
 - žrebeta vodimo z žrebičnikom

17. Fiksacija konja

- v stojnici
- fiksacija glave (hlevska uzda in povodec)
- vedno stojimo na isti strani kot veterinar in vsi ostali, če konj skoči, da ima prostor
- preusmerimo pozornost:
 - z eno roko uzdo z drugo pa rahlo ukrivimo uhelj
 - z eno roko uzdo, z drugo pa stisnemo konja za ustnico
 - z eno ali obema rokama primemo kožo na vratu in stisnemo
 - dvignemo sprednjo nogo
- pripomočki za fiksacijo konja:
 - nosna zadrga; fajfa; bremza
 - povodec, se konča s ploščato verigo, namestimo na dlesen pod zgornjo ustnico
 - fiksacija žrebet:
 - vedno jih pregledujemo ob materi
 - ena roka okrog spodnje strani vratu, druga roka pa dvigne rep
 - pritisk ob steno
 - stiskanje po vratu
 - privezovanje konja:
 - vozli ki se hitro odvežejo

-z ene ali obeh strani

18.Vodenje in fiksacija goveda.

-potrebno jim je omogočiti prosto gibanje: hrana, jasli, stojišča, privez z oglavko

- Vodenje goveda:
 - vodimo z oglavko
 - hodimo na levi strani živali
 - goveda nikoli ne vodimo z vrvjo ali verigo, ki je nameščena samo okrog vratu živali, ali rogov
 - bike vodimo s pomočjo permanentnega nosnega obroča, ki ga pripnemo na vodilni drog ali vrv
- Fiksacija goveda:
 - oglavka: kupljena, doma narejna; zmerimo dolžino glave, začnemo na vratu, ob strani, čez glavo okrog in privežemo)
 - dvignjen rep(stopimo za kravo, primemo pri korenu in počasi dvigujemo, pazimo da ne zlomimo)
 - rep zaviti naprej (primemo pri korenu in zavijemo naprej)
 - kolenska kožna guba(stojiš ob kravi primeš in potegneš k sebi)
 - kombiniran prijem kožna guba-dvignjen rep
 - zavita glava nazaj (primeš okoli vratu, za nosni pretin in zaviješ glavo nazaj)
 - fiksacija v stojnici(fiksna, mobilna)
- Pripomočki za fiksacijo:
 - nosna zadrga; stisne za nosni pretin, največ 30min
 - dvojna kovinska kljuka; za kolensko gubo in lakotnico zatakneš
 - vrv v obliki osmice okrog nog
- Teleta:
 - vodenje: z eno roko na spodnji strani vratu, z drugo za koren repa, ali preko hrbta na stegno
 - nameščanje teleta v ležeči položaj: stopimo ob žival, jo objamemo okrog spodnjega dela vratu, z drugo pa prek hrbta primemo za kolensko gubo, tele tako dvignemo in ob nogah spustimo na tla, nato ga hitro primemo za spodnji nogi da mu preprečimo vstati
 - fiksacija: ob steno, prijem za vrat in trup, ležeči položaj

19.Fiksacija ovce

-stoječ položaj: objameš okoli vratu in za vrat

-pritisk ob steno:z nogami stisneš ob steno

-sedeč položaj: držimo pod vratom, za nogo ali kolensko gubo in si damo na noge, pa primemo za sprednje noge

-ležanje na boku s fiksiranimi sprednjimi nogami: ovca leži na tleh, z nogami ji stisnemo sprednje noge

-fiksacija s koleni v področju vratu

20.Fiksacija koze

-pritisk ob steno

-prijem okoli vratu

-z nogami objamemo okoli vratu (zajahamo)

-bočni položaj na tleh: sklonimo se čeznjo, primemo sprednjo nogo in za kolensko gubo,jo dvignemo in položimo na tla, nato pa primemo za spodnji 2 nogi, s kolenom pritiskamo na vrat da koza ostane na tleh